

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 5 Iunie 1909.****Numărul 22.****Importanța presei.****II.**

Crescută într'un cerc cu vederi deosebite de cele ale lumii, preoțimea are lipsă de organele ei de publicitate, cari poartă pecetea modului ei de cugetare și simțire.

Toate chestiunile mari, toate problemele de importanță sunt privite prin prisma acestui timbru preoțesc. Sunt sute și sute de probleme, cari nu interesează publicul mare, dar cari sunt de o foarte mare însemnătate pentru preoțime. Jurnalele celealalte, oricât de bine ar fi redactate, nu-și pot umplea coloanele cu lucruri, cari interesează numai o parte din public.

Sunt apoi alte chestiuni, cari ating indirect numai preoțimea, chestiuni, cari provoacă discuții în sinul preoțimii și cari contribuie mult la lămurirea lucrurilor și a situației.

Preoțimea, cu ținta ei măreață, deosebită de a celorlalți intelectuali, are lipsă de un organ de publicitate, care să apară măcar de trei ori pe săptămână, dacă nu se poate zilnic. Cât de mult s'ar întâri printr'un astfel de organ rândurile reslățite ale preoțimii noastre, cât de ușor s'ar clarifică multe probleme, cari mai înainte păreau încălcite și dificile.

Străinii au jurnale, cari apar zilnic, jurnale scrise de preoți pentru preoți; au reviste bisericești, științifice și literare, au o literatură întreagă de volume originale și traduceri.

Noi suntem, și în punctul acesta, numai la începutul unei activități, care se se impune cu tot mai multă stăruință.

Seuza obișnuită cu sărăcia clerului nostru, azi nu mai are temeii. Prin regularea congruei, preoțimea noastră, s'a ridicat la o situație materială incomparabil mai fericită

ca cea de până acum. Efectele acestei situații schimbate în spre bine; sperăm să le vedem pe toate terenele, și cel literar-științific încă nu poate să rămână în urma altora.

O mie și vre-o patru-cinci sute de preoți, câți avem, aproximativ, pe teritorul provinciei noastre, sunt un factor destul de puternic pentru a susține un jurnal și pentru a sprijini o bibliotecă, care ar conține scrieri bisericești-literare.

Puterea este deci în mâna clerului, dela care se recere singur voința de a sprijini presa și de a o ridica prin acest sprijin la nivelul dorit.

Cu restanții de ani de zile, cu oameni, cari au, pe alocuri, convingerea, că în românește nu se poate scrie așa frumos ca în alte limbi, puțin vom putea face, după cum puțin s'a făcut și până acum.

Interesându-ne însă cu toții și jertfind cât de puțin (și care dintre preoții nostri nu poate jertfi la an taxa abonamentului?) ne-am reculege și, în scurtă vreme, alt avânt ar lua multe lucruri, cari astăzi tângesc de abia.

În mișcările mari culturale ale catolicilor din Apus se jertfesc anual milioane și milioane pentruca presa bisericească să poată ține piept cu puternica presă fără colorit bisericesc, sau deadreptul anticlericală sau francmasonă.

Chiar și în Ungaria se jertfește foarte mult în biserica apuseană pentru sprijinirea presei, unde au mai multe jurnale, o societate puternică de editare și o mulțime de reviste, cari se desfac adese cu un preț foarte mic, pentru a cuprinde cât mai mult teren, eschizând prin aceasta alte reviste și jurnale, cu alte vederi și alte principii de viață.

E vremea să luăm și noi un avânt mai însemnat; e vremea să înțelegem și noi marea putere ce o

are slova tiparului, și, strângându-ne șirurile cu stăruință să ridicăm nivelul presei și a literaturii bisericești, la înălțimea ce o vrednicește.

Limba de cateheză. Primum următoarele șire: Este tare simplu și firesc lucru, n'aș fi cugetat, că și în aceasta să mai fie ceva dubietate și dispută — și totuș e contrariul. Este vorbă de limba instruirii adulților și neadulților în religione. Se nu mi-se icie în nume de rău, dacă despre un lucru atât de invederat scriu de tot simplu, proprie nu seriu, ci numai fac atenți pe cei ce nu au observat aceasta.

Dacă deschidem cartea sfântă, la faptele apostolilor c. II. aflăm următoarele: „Și s'au arătat lor limbi împărțite ca de foc, și s'au așezat pe unul fiește carele din ei. Și s'au umplut toți de Spirit sfânt, și au început a vorbi într'alte limbi... Mulțimea de popor din diferite părți adunată a devenit confuză cum fiecare îi auzia pe apostoli vorbind în limba sa. Și se spăimântau, și se mirau zicând unul cătră altul: Au nu iată toți aceștia, cari grăesc, Galileani sunt? Și cum noi fiește carele auzim limba noastră, în carea ne-am născut, Parții și Midii, și Elamii, și cei ce locuesc în Mezopotamia, și în Iudea și în Capadocia, în Pont și în Azia, și în Frigia, și în Pamfilia, în Egipt, și în părțile Liviei celei dimprejurul Chirintii, și nemernicii Romani, și Iudeii, și veneticii, Citenii, Arabii, îi auzim pe ei în limbile noastre grăind măririle lui Dumnezeu?” Iar la c. X. v. 44. „Și încă vorbind Petru cuvintele acestea, au venit Spiritul sfânt peste cei ce ascultau cuvântarea, și s'au mirat credincioșii tăiați împrejur, cari au venit cu Petru, că și la neamuri s'au vărsat darul Spiritului sfânt, că îi auziau vorbind în limbi mărind pe Dumnezeu.”

Aceste două locuri a sîntei Scripturi ne vorbesc destul de eloquent că limba de catehizare și predicare a adevărilor de credință, nu poate fi alta decât limba în care ne-am născut și o pricepem.

Cel ce voiește a demonstra contrarul, se încercă a futunecă soarele. Dacă dela asta s'a făcut vre-odată abatere a fost numai abuz de putere și prepotință. Că în decretalele conciliilor noastre nu este aceasta direct decretată, cauza nu poate fi alta, decât că nu au crezut a fi de lipsă a decretă un lucru presupus de toți știut și recunoscut.

Ceea ce e și mai dureros, e că să găsesc preoți uitați de sine, cari nu vreau s'o recunoască aceasta...

Proselitismul în România. În sfârșit și „Minerva“ a pășit pe panta ceretelor confesionale și în nri dela 20 Maiu sub titlul de mai sus, publică un îngrijorat articol asupra propagandei catolice. N-avem de gând să ne luăm la ceartă cu scriitorul articolului, care, de altcum se pare, că puțin se pricepe la cestiunile religioase, ci ne măr-ginim a reflecta singur numai la acea parte a articolului, în care publică cu litere cur-sive, ca ceva foarte senzational, știrea, că Românii uniți, cari „sunt mulți,“ s'au adunat și sfătuit să-și zidească o biserică gr-cat.

Ce rău poate fi în aceasta? Dacă fie-care confesiune ține să-și adune credincioșii și să formeze o comunitate religioasă, care să-și aivă biserica sa, ca loc comun de rugăciune, dacă chiar și Turcii, țin să se con-solideze, numai românilor uniți, li-se iea în nume de rău, dacă o fac aceasta? Și când? chiar atunci, când dela un capet la celalt al țării e plin aerul de tânguiri pentru deca-dența și starea ticăloasă în care a ajuns bi-serica ortodoxă română din regat? acum când ortodoxii cu tragere de inimă pentru biserica lor, se simt îndemnați să înființeze ziare, spre a da alarmă de primejdia în care se află biserica, grație conducătorilor egoiști și fără inimă?

Greșiți dlor dela „Minerva“ și faceți un păcat național, când vă arătați atât de intoleranți față de biserica unită română, care cuprinde în sinul ei frați de acelaș sânge cu noi, care a fost redeşeptătoarea simțului național și va fi totdeauna apărătoarea cea mai puternică a neamului nostru contra a tot soiul de dușmani. Ar trebui din contră să sprijiniți și ajutați pe acei bărbați de inimă, cari lucră să adune pe cei răsleți și luptă pentru întărirea simțului religios între credincioșii săi.

REVISTE.

Budapesta. Stăm rău de tot cu limpezirea situației politice. Ceeace se petrece în cercurile înalte răs-nitoare după putere ale țării noastre, e o adevărată decadență morală, o adevărată goană scârboasă după domnie.

Ceva sigur nu se poate și nimic; toți se învâluiesc în combi-nații ce nu se pot controla și toți își maschiază gândurile, cercând să înșele opinia publică, ca cu atât mai nerușinați să-și poată urmări planurile de a putea cu orice preț ajunge la putere.

În situația de azi se pot ob-servă două curente; unul care țin-tește la nimicirea partidului 48-ist, iar altul, 48-iștii, cari voiesc cu orice preț să ajungă la putere depărtând dela dâșii pe toți ceialalți foști consoți, și renunțând într'un chip rușinos la toate pretenziunile ce și-le formaseră înainte de a ajunge la putere.

În mijlocul desmințirilor și con-firmărilor, Meray Horváth, fostul samsar între coaliție și guvernul Fejérváry—Kristoffy, susține, că pe biroul Măiestății sale a ajuns un proiect de descurcare, pe care îl cunoaște și Kossuth și Juszth și a cărui conținut ar fi:

1. Coroana cere ca partidul patruzecișoptist să dea un program guvernamental.

2. Se va numi un guvern pro-vizor cu însărcinarea să facă su-fragiul universal și alegerile noue.

3. Miniștrii ar fi numiți din par-tidul patruzecișoptist, afară de trei, pe cari i-ar designa Regele, ale-gându-și pentru acest scop per-soane, cari sunt în afară de parti-dele politice. Dacă însă partidul patruzecișoptist va putea garanta sufragiul universal, cel puțin în pro-porțiile provăzute în pactul trecut, și ministrul de interne va fi numit din sinul acestui partid.

CORESPONDINTE.

Sfințire de școală.

Comloșul-mare, 20 Maiu 1909.

Comuna noastră bisericască încă în toamna anului 1907 a luat măsuri pentru edificarea unei școle nouă în locul celei vechi necorăspunzătoare. Fiind credincioșii gr-cat. abia ceva peste 500 suflete, lucrul se părea de neesecutabil, dar în urma alergărilor și stăruințelor părintelui paroh-protopop *Georgiu Muntean*, în anul trecut la 11 Iuniu s'a pus piatra fundamentală la noul edificiu școlastic, carele pe lângă un arunc eiecat pe poporeni gr-cat. de 82% după darea directă, a costat 8300 cor. și căratul materialului din partea comunei bi-sericești.

FOIȚĂ.

CÂNTEC.

*Tu noapte ești taina
Visării eterne,
Când luna pe sinu-ți
Tot farmecu-și cerne.*

*În noaptea adâncă
Când plânge izvorul
Și vântul adie
Etern călătorul, —*

*Tu noapte ești zină
Din visuri curate
Iar sinul tău fluturi
Și flori argintate!*

*Trimite-mi din vraja-ți
Tu tainică noapte,
Pe-o rază de lună
A Viselor șoapte,*

*S'adorm în liniște
Cu simbetul dulce,
Iar sufletu-mi mulcom
Văpaia să-și culce!*

Harfistul.

„Revista politică și literară.“

Această revistă, abia după un an de viețuire, fū nevoită să încete, nu pentru profesiunile puțin colegiale ce i-se făceau din alt centru, ci pentru mizeriile cu cari tre-buie să se răsboiască la noi revistele lite-rare, pentru lipsa de sprijin moral și ma-terial, pentru puțina dragoste și încurajare de care se împărtășesc la noi mucenicii con-deiului. Vremea de un an, cât apărū, do-vedise că știe umplea un gol, că poate trage degetul, în multe privințe întrecându-o chiar, cu revista sibiană, care uneori într'un chip supărător îi căută miez de ceartă. Supără-rile vechi se vor fi uitat, și trebuie să se uite. Bucuria ce o vor fi simțind unii la a-ceasta reînviere, ne place să credem, că o vor simți-o și aceia, cari în alte vremuri aruncau lance de harță revistei, căreia ne-voile casnice nu-i îngăduiau astfel de bravuri. Vieța noastră socială pătimeste de atâtea rele, sângerează din atâtea părți, încât pe lângă toate impulpările pătimate ale unora, nu se poate numi superfluă o revistă, care are intențiunea și, în anumită măsură, pu-tința de a conlucra la însănătoșarea vieții noastre naționale.

Ne bucurăm de aceasta reînviere. Nu pentru ambiții locale, nu pentru că în acest cuib de veche dăscălie românească se înalță un nou steag de luptă, nu pentru prietiniile

ce le vom fi având, ci pentru spiritul în care aceasta revistă a început să muncească, pentru nisuița, cea mai justificabilă între împrejurările de astăzi, de a îmbrățișa, de a trage în cercul preocupărilor ei, întreagă vieța noastră socială cu nenumăratele nevoi de cari pătimeste.

Nouă dintre toate mai mult ne lipsește o conștiință publică unitară, o cultură solidă națională, ne lipsește individualitatea etnică, prin care un popor se înalță și se impune.

Și dacă o revistă lucră sistematic în această direcție, credem, că e mai îndreptățită să existe decât cele mai multe din revistele noastre, cari nu se întind mai departe decât le îngăduie preocupările literare prea strâmte de multeori și chițibușăriile unei critici ar-țagoase.

Acesta și nu altul, e motivul pentru care ne bucură reînvierea acestei reviste.

Cei trei numeri dați până acum în-dreptățesc întru toate așteptările, ce le-am legat dintru început de dânsa.

Partea literară o dau scriitorii cunoscuți: Agârbiceanu, Gârleanu, Adam, Ciura, Dr. Șt. Pop, Străjan, A. Melin, etc. Iar cea politică-socială: Dr. C. Maniu, A. Ciato, Fidus pseu-donim sub care se pare a se ascunde un foarte bun cunoscător al raporturilor noastre. Dr. V. Nițescu, pentru scrisorile judițoase ale căruia n-ar strică o leacă mai multșoară autocritică. Se impun însă articolii de filo-zofie politică a dlui Dr. C. Maniu, unul

Edificiul școlastic, e una dintre cele mai frumoase școli, terminându-se în acest an deplin, a fost sfințit în ziua Înălțării Domnului chiar prin Prea S. Sa bunul nostru Episcop al Lugojului *Dr. Vasile Hossu*, cu mare pompă. Sfințirea acestui locaș cultural dară ne-a făcut ziua Înălțării o zi de sărbătoare dublă și neuitată va fi în veci aceasta sărbătoare pentru noi, pentru că ne-am convins cu această ocaziune de adevărata dragoste ce o nutrește Prea Sfinția Sa Domnul Episcop față de noi fiii săi sufletești, când acum a treia oară a binevoit a descăleca în mijlocul nostru. Și am văzut cumcă Prea S. Sa însuși a fost pătruns de nespūsă bucurie la vederea noului locaș cultural, carele formează rodul jertfelor uriașe ale credincioșilor gr.-cat. de aici, provenit din adevărată însuflețire și dragoste către biserică, religiune și neam, ca de pildă poporeanul Iosif Pascu a contribuit la edificarea școlii cu 1000 coroane.

Prea S. Sa însoțit fiind de Il. Sa Dl Boroș prelat papal și G. Popoviciu protopopul Lugojului, — secretarul Dr. Fireza sosise înainte de amiază, — conform programului a sosit Miercuri în 19 Maiu a. c. d. m. la Zsombolya. Au fost întâmpinați în fruntea confesiunilor, autorităților administrative și civile de pretorele G. Tullics. Drumul apoi din Zsombolya până în Comloșul mare (12 km.) făcut în trăsura Ducesei de San-Marco a fost un drum triumfal, 80 trăsuri multe trase de câte 4 cai, au compus convoiul. Plecând din Zsombolya la hotarul comunei Comloșului-mic locuit numai de germani. Prea S. Sa a fost salutat de primarul comunal — un șvab — în limba germană, iar înaintea bisericii l-a primit în ornate bisericesti parohul rom.-cat.

La hotarul comunei Comloșul-mare Prea S. Sa a fost bineventat în fruntea unei

mulțimi foarte numeroase de popor, și bandieru de notarul comunal Berecz Árpád.

Sosit înaintea bisericii noastre din piață unde o mulțime imensă de popor abia se putea mișca, la ușa bisericii în numele credincioșilor Il întâmpină și salută adânc pătruns cu frumoase cuvinte părintele-protopop George Munteanu, la ce răspunzând emoționat Prea S. Sa intră în biserică sub un arc triumfal cu inscripția „Intru mulți ani Stăpâne!” și se oficiază vecernia.

După terminarea vecerniei Prea S. Sa descăleacă în castelul Ducesei de San-Marco, al cărei oaspe a fost împreună cu Il. Sa D. Ioan Boroș, prelat papal.

Cătră 6 oare Prea Sf. Sa însoțit de Il. Sa Boroș, prota Popoviciu și Munteanu au vizitat claustrul de fete al Ducesei de San-Marco, biserica rom.-cat., au făcut apoi vizite la parohul rom.-cat., directorul domeniului de San-Marco, notarul comunal, la preoții gr.-or. și învățătorul dir. I. Vuia, la curatorul bisericii gr.-cat. și la alți credincioși.

Joi la Înălțarea Domnului s'a celebrat sf. liturghie pontificând Prea Sf. Sa Dl Episcop Dr. Vasile Hossu asistat de Dl prelat Boroș, protopopii G. Popoviciu (Lugoș) Dr. Luca (Arad) G. Munteanu (Comloș) și Dr. Fireza secretar episcopesc ca diacon.

După rugăciunea amvonului Prea Sf. Sa a ținut o predică foarte instructivă și la înțeles pentru popor despre înșămătatea praznicului, arătând misiunea bisericii și a școlii ca fca bisericii, carea în toate timpurile a fost scutul și adăpostul existenței noastre naționale și totdeauna a apărut și va apăra ca o mamă bună pe fca ei iubită, școala. „Biserica totdeauna a sărit și va sări întru apărarea școlii, zice Prea Sf. Sa, cum sare o mamă îngrijată pentru fca ei iubită.” În cuvinte frumoase și cu lacrimi de bucurie a lăudat apoi Prea Sf. Sa vred-

nicia poporului, carele ascultând de glasul părintelui său protopop a jertfit totul pe altarul culturai române. A accentuat deosebit vrednicia părintelui protopop Munteanu carele abia de 2 ani fiind în mijlocul nostru, a arătat ce poate produce zelul unui păstor sufleteș adevărat. A îndemnat apoi pe credincioși ca și pe viitor să fie tari în credința strămoșască, cu alipire sinceră cătră patrie, biserică, instituțiunile ei și cu dragoste cătră limba maicii; să iubească școala pentru carea atât au jertfit și deosebit să socotească pruncii din familie ca un dar și binecuvântare alui Dumnezeu și să nu aibă teamă că mulțimea pruncilor va aduce sărăcie, ma bătrânețele părinților se vor bucura de o deosebită binecuvântare din partea lui Dumnezeu și a pruncilor. — În fine a implorat binecuvântarea lui Dumnezeu peste toți credincioșii, familiile și avutul lor.

După terminarea serviciului divin s'a sfințit școala. Atât la sfințire cât și în biserică cântările au fost cântate frumos de corul nostru mixt de aci condus de țaranul Vichente Fleșer.

După sfințirea școlii Prea Sf. Sa s'a întors la cortel, unde a primit multe deputațiuni.

Prea Sf. Sa cătră toate deputațiunile a adresat cuvinte călduroase rostite cu multă afabilitate.

La 1 oară d. m. Prea Sf. Sa a prezentat Alteței Sale clerul gr.-cat. carele a fost și invitat la prânz la Alteța Sa Ducesa de San-Marco.

După prânz a făcut vizita oficioasă la cancelaria protopopească și la 6 oare însoțit de călăreți și mulțime de inteligință și popor, fără deosebire de religie și limbă, a părăsit Comloșul-mare la hotarul căruia l'a așteptat corul nostru cântând „intru mulți ani.”

dintre cei mai neîndreptățiți dintre scriitorii noștri de dincoace. Dsa e singurul politic teoretician la noi, care adevărurile nestrămutate ale filozofiei le știe, cu adâncă înțelegere, potrive vieții noastre, întemeiând în felul acesta, ca normă și ca principiu, înalta filozofie a adevăratei politice românești. Această dovadă ne-o dau și articolii publicați în acești trei numeri. Sunt adevăruri fundamentale, pe cari dsa le dă în forma unei argumentații logice, a unei convingeri personale cuceritoare, a unei conștiinți ce se pare că arde în flacăra adevărurilor, pe cari le propovăduiește, pe cari nu le poate întuneca frasa, în cuprinsul căreia se pare că nu poate turna totdeauna cu destulă îndemnare gândurile mari ale filozofiei politice.

De asemenea se impun și articolii de politică socială a dlui A. Ciato. Un singur lucru însă cerem dela dsa, ca dela redactorul acestei reviste: să deie o cât se poate de mare îngrijire rubricii „Vieța socială.” Savantlăcurile se mai pot și omite, dar această rubrică — pe care în numărul 3 zădarnic o căutam, am dori să nu lipsească din nici un număr. Și dela generalități, cari statorese principii, dau norme vagi și arată drumuri aerișne, să se coboare la viața noastră de toate zilele, să se pună degetul pe rana de care sângerează societatea noastră certată în atâtea puncte cu cultura românească. Să nu se cruțe scăderi, să nu se acopere păcate, ci să se desvăluie adevărul așa cum e, în

toată golătatea lui dureroasă. Să fie revista dsa o revistă, care să trăiască în înțelesul literar și în cel național românesc al cuvântului.

Rubrica „Chestiilor locale” asemenea ar trebui stăruior ținută în fiecare număr. Cu ceea ce se făgăduiește în nr. 1, și cu ceea ce se spune, apăsător, în nr. 2, suntem pe deplin mulțumiți. Dacă e mare prisosul de lumină, în care e învăluit Blajul ca scaun vechiu de învățătură românească, nu e mic nici numărul păcatelor mărunte, al pornirilor contrazicătoare și al simptoamelor îngrijitoare. Apariții, cari nu trebuie să scape nici pe un moment din preocupările unei reviste culturale.

Numerii de până acum ne fac să credem în împlinirea acestei așteptări într-o măsură cât mai mare. Și dacă publicul nostru o va sprijini după vrednicie, — după informația ce o avem — se va da cu vremea, pe lângă o apariție mai deasă — o și mai largă atențiune momentelor vitale din viața noastră culturală.

Cești trei numeri ne-au dat o incredințare — și să ierte alți confrăți c-o spunem — că aceasta e cea mai bună revistă pentru noi Ardeleni.

Motivul? Nu se mărginește numai la literatura ce o aduce, ori și când așa de bună ca literatura altor reviste de ale noastre, ci îmbrățișează cu multă pricepere toate momentele vieții noastre culturale. Și în

vremurile prin care trecem, nu avem într'atâta lipsă de reviste pur literare, mai ales noi cești de aici, de scriitorii, cari se plutească în apele limpezi ale fantaziei, ci de reviste, cari amestecându-se în valurile tulburi ale vieții, să statorească norme de purtare și de conștiință națională.

— s. —

SONET.

Ah plâng, cu mine plânge sara mută
Când printre arbori vântul lin adie,
Aduce pe aripi melancolie:
De ce te-ai dus o vreme mult plăcută?

Când stelele pe ceru 'ntins învie
Își pleacă capul frunza abătută,
Și umbra nopții respirând tăcută
Închide tristă gura purpurie.

Iar roua dimineții de pe floare
S'a strecurat din ochi pe a mele gene
Am plâns; tu nici nu vrei să-mi ști de nume.

Să-mi dai, să-mi dai aripi de ușoare pene,
Să șor ca paserile culătoare
Fugind de această înșelătoare lume!

P. Neagu.

Petrecerea Prea Sf. Sale în mijlocul nostru a fost cel mai mare semn al dragostii și îngrijirii părintești ce ne poartă. Dumnezeu să-l țină întru lungime de zile.

Un credincios.

Scrisoare din Viena.

— Dela corespondentul nostru. —

— Maiu 20.

(Un oaspe înalt). Zilele acestea capitala imperiului a salutat a patrusprezecea oară pe împăratul Wilhelm, ca oaspe al Vienei.

Vizita din anul acesta însă le-a întrecut pe toate cele de mai înainte, atât prin însemnătatea ei, cât și prin primirea festivă ce s'a făcut puternicului pretin al monarhiei noastre.

Nu e lucru mai bun și mai mângăitor în lume decât aceea, când știi, că ai un prietin sincer, care ține la tine și-ți dorește binele, care nu te imbată numai cu vorbe goale și cu toaste binerăsunătoare, ce ți-le ține în cinstea ta. Și iarăș nu e mai trist, decât atunci, când un prietin în care ai crezut, te părăsește numai așa din bun senin, tocmai atunci, când mai cu dor gândești la dânsul. Așa se petrece lucrul între noi muritorii de rând.

Dar să nu credem, că numai noi, — despre, cari paginile istoriei nu vor avea nimic de spus, — suntem în legături de prietinie unii cu alții, ci și cei cari stăpânesc preste noi sunt supuși acelorași legi și aceleași simțeminte, fac să vibreze coarda inimii lor, ca și ale noastre. Stăpânitori și capete încoronate fac prietinii între sine și le desfac.

Prietinția lor însă înseamnă înfrățirea popoarelor de sub cârmuirea lor.

Binele ce rezultă din legătura lor amicală, se revarsă asupra tuturor acelora, cari le sunt supuși.

Așa s'a întâmplat în anul acesta cu cele două împărății vecine. Stăpânitorii lor deja de mulți ani la întâlnire, își strâng mâna cu căldură și să îmbrățișează ca doi prietini adevărați.

Prietinția lor s'a dovedit însă de sinceră numai acum la primejdie când împăratul Germaniei a fost gata să intre în foc cu ostașii săi pentru apărarea noastră.

S'a convenit deci să i-se facă acestui împărat puternic în vorbe și în fapte o primire cât mai imponentă.

Rolul principal la această primire l-a avut oștirea aceea, care are de a mulțumi pacea din aceasta vară aceluia întru întâmpinarea căruia a ieșit.

În ziua sosirii oaspei înalt, des de dimineată, garnizoana întregă din Viena a fost pusă pe picior de marș, către gara de sud. De-a lungul străzilor largi se perendau ostașii companii de companii, în frunte cu căpitani și ofițeri de șarjă înaltă.

Feciorii se așează în cordon de două laturi a străzilor, pe unde aveă să treacă părechea regală.

Eră la 10 oare înainte de amiază, când sunetul puternic al trimbiței a strătăiat văduhul suflând „general marș“; semn că au sosit oaspeții și sunt gata de plecare.

Deodată se ivesc calesele împodobite cu aur scump pe cum numai în povești să spune și părechia regală, însoțită de monarhul nostru trece în trapul cailor către „Burg.“

Ostașii ca un zid de două părți, pretutindeni fac cuvenita reverință, iar strigătele de bucurie ale mulțimei nu mai au sfârșit.

Orașul întreg e în haină de sărbătoare.

De sus, din etaje înalte, flamure nemănumărate atârână până jos și flutură a lenea în vântul de primăvară; iar intrarea la palatul regal e o decorațiune din cele mai măiestre.

Așa știu vienezii să-și primească oaspeții și să-și prețuiască oamenii.

Cu tot dreptul a putut să zică deci Wilhelm în toastul său, — că în Viena nu e străin ci se simte ca acasă.

Multe toaste au răsunit la desele întâlniri, ce le-au avut acești doi monarhi și în multe chipuri s'au comentat acelea.

Despre cele două toaste însă ce s'au ținut în 14 a. l. c. toată presa e de acord, că prin acelea s'a întărit și sigilat o prietinie trecută prin focul de probă.

Dintre tot ce s'a scris până acum despre vizita împăratului Wilhelm la Viena, un lucru nelăsat în sine te face să crezi, că până și neastâmpăratul leu britanic încă e pus pe gânduri, de tocmeala ce s'a pus la cale în „Burg.“ Regele Angliei, anume pe cum să susține cu siguranță, nu mai vine ca într'alți ani la Marienbad, ci își caută de sănătate într'altă parte.

Vienezul.

Scrisoare din București.

(Continuare).

Nu-l cunosc pe Dl Abrudeanu, dar am auzit că este un tinăr care a absolvat liceul din Brașov și că ar aveă și bacalaureatul, apoi trecând în România a intrat la gazarie. Dar nu urmează, că dacă nu are și

alte titluri să nu poată fi ceva; nu numai cei cu titluri au ajuns în țara asta ceva, ha mulți din netitrați au avut roluri mari, căci talentul și energia și instrucțiunea autodidactică de multe ori poate pune pe cineva înaintea acestor titrați, mai ales când aceștia sunt și niște mediocrități... Lucrul principal este, că ori cine să apucă să discute asemenea chestiuni, să fie de bună credință, să aibă bunul simț, să fie imparțial și să fie competent, să se controleze ca să nu se compromită! Dl Abrudeanu nu a ținut seamă de aceste sfaturi ce își puteă da, și de aceea s'a compromis, căci alt ceva este când un Nifon, un Gibescu sau alt habotnic ortodox de aci, scrie despre „Unirea Românilor ardeleni cu Roma catolică“, dar un ardelean, fie el și neunit, care cunoaște împrejurările de acolo, și defectele și calitățile Unirii și ale neunirii, nu-i iertat să mai vorbească de ea, și încă cu atâta vehemență și ură. Mai sunt însă aci în București și alți mănăcatori de catolici, dar tot de acela cari pe semne, ori nu cunosc să scrie despre alte subiecte ori cred că asta e o temă agreată de public!... Așa este unul cu pseudonimul de „Baba Novak“, care are specialitatea de a suna mereu cu trompeta „propaganda catolică“ și a deșteptă atenția ortodoxismului. Nu cunosc pe acest scriitor, dar ni-l'a recomandat odată ziarul „Adevărul“ în Nr. 6516 din 14 Octomovrie 1907 în modul următor: „vagul publicist bisericesc, Miloș Lugomirescu, sârb neimpământenit și care trăiește din elemozină publică.“

Tot astfel cu multă ridicularizare îl luă în ziarul „Secolul“ și regretatul și învâțatul profesor și Director Păun; iar acuma mai proaspăt ziarul „Acțiunea“ Nr. 1772 din 8 Februarie 1909, din incidentul că în ziarul „Epoca“ s'au scris despre cei doi mitropoliți aleși, două articole iscălite de Baba Novak B. N. — scrie: „să crede că sub acestea pseudonime și inițiale se ascunde d. Milone Lugomirescu, veteranul paracliser, care după votarea reformei sinodale, ce va permite alegerea prelaților dintre toți clericii, s'a decis a luă ca patron pe cuviosul dela 3 Ianuarie, convins fiind că are o înaltă chemare pe acest pământ!!“

Eu curios, și având și un calendar ortodox pe masa de lucru m'am uitat anume la ziua de 3 Ianuarie să vedem despre ce cuvios e vorba! și văd că în aceea zi noi cei de legea ortodoxă avem să prăsnim pe cuviosul Malachia! Acuma ce aluziune vor fi vrând să facă cei dela „Acțiunea cu numele acestui cuvios, dându-l de patron Dlui Baba Novak, ei vor ști, eu nu mai comentez. L-au mai luat peste picior și alte ziare ca „Voința

Beți numai apă minerală ungară!

Societate pe acții pentru
comunicație și export de
ape minerale ungare. Bu-
dapesta, V., Bathory 5.

Vânzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală
contra podagrei
> > Borszék fântâna Kossuth
> > Borszék fântâna Boldizsár
> > Bodok Matild
> > Baross
> > Borhegy

Apă de Boholt
> > Vâlcele (Előpaták)
> > F.-Rákos Mária
> > Fehérkö
> > Gloria
> > Horgász—Hankó

Apă de Kászón-Jakabfalva
> > Kászón fântâna
principală (Salu-
taris conține iod
și litium.
> > Répát
> > Székely-Selters
> > Stoiceni (Stojkai)

Întreabă-ți numai medicul și vei
ști, că puterea vindecătoare a

apei minerale naturală

și gustul ei plăcut nu se poate
asemăna cu apele minerale artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare mai toate apele minerale străine se pot supleni.

Națională" dar de geaba, nu iese din creștințele sale ultra ortodoxe...

Mirarea însă este alta, și anume, unul dintre cele mai de frunte ziare și încă ziarul partidului conservator de sub șefia Dlui Carp „Epoca” la care scriu cei mai fruntași oameni literați și politici din Statul major al Dlui Carp ca: Dnii Maiorescu, Marghiloman, Filipescu, Delavrancea, Lahovari, Cantacuzinștii și alții, în acest ziar și încă la locul de frunte are libertate acest Babă, acest „vag publicist” „sârb neîmpământit” „veteran paraclisier” de sub „patronajul curiosului Malachia” să-și tipărească proza „vagă bisericască”... Eu cred că distinșii bărbați politici și literați, cari patronază acest ziar, ar trebui să știe că Dinastia noastră regală e catolică, că suntem în alianță cu țări catolice, că ne așteptăm la bine dela ele, că peste munți avem un milion și jumătate de români catolici și încă fruntași între fruntași că națiunile cele mai multe ale Europei din Occident sunt catolice și surori cu noi, că chiar în armata și societatea română de aci, generali, coloneli și alți fruntași din elită și-au botezat copiii la romano-catolici în lipsă de preot greco-catolic și ascultă predicile oratorilor din catedrală o multime de intelectuali români din toate clasele sociale, cari își cresc și copiii în școlile catolice cu toate protestările ortodoxilor habotnici, și că nu este deci nici logic nici politicos a permite unui „sârb neîmpământit” să-și răsfete proza sa în asemenea ziar al unui partid de guvernament, ofenzând pe toți și pe capul statului chiar, care este catolic!...

Și apoi lumea cu nițică glavă de a judecă împrejurările mai rațional și cu spirit românesc, pot să priceapă că acești bărbați fruntași, cari patronază acest ziar, ca și ceilalți oameni politici și fruntași din alte partide, nu sunt așa de ortodoci, încât la un moment dat, să nu facă cu alianța religioasă cum am făcut și fac și cu alianța cea politică... adevă, de bine, de rău, deși ortodoci, totuși am fugit mereu de a ne alia cu frații ortodoci ruși, căci le pricepem dragostea de rubedenie religioasă cu care ne încântă, și ne-am aliat cu Austria catolică și în parte protestantă, calvină și semită și la un moment dat, care poate e departe încă, dar totuși e foarte posibil să vie odată, așa o să facem și cu alianța religioasă... pentru a ne salva naționalitatea, să lăpădam și noi costumul ortodox ca și Polonii, numai ca să nu fim confundati și asimilați. Din două rele alege omul totdeauna pe cel mai mic!

(Va urma).

Acei cari sunt în restanță cu abonamentul de pe anul trecut, cum și cei în restanță de pe mai mulți ani de mai înainte, sunt rugați respectuos, să binevoiască a-și achita datoria.

Prețul de abonament rămâne tot cel de până aci, care este indicat în fruntea foii.

Administrațiunea.

Noutăți.

Din dieceza de Orade. Majestatea Sa aprobând promovarea graduală a canonicului custode *Moise Nyeș*, de canonic lector, a canonicului școlastic *Ioan Butean*, de canonic cantor și a canonicului cancelar *Dr. Florian Stan*, de canonic custode, în stalul devenit vacant de canonic școlastic a numit pe *Samuil Ciceronescu*, comptabilul fondurilor și fundațiilor diecezane.

Gratulăm din inimă noului canonic la această meritată vrednicie.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Dșoara *Cornelia Pop*, fiica parohului nostru din Riciul-de-câmpie a dăruit pe seama sfintei biserici gr.-cat. din Sânpaul (Kerelószentpál) o *Evangelie* în preț de 25 coroane. Dumnezeu să-i răsplătească! Sânpaul 28 Maiu 1909. *Septimiu S. Popa*, adm. paroh.

Din dieceza de Lugoj. P. S. Episcop Vasile a început Marția trecută vizitația canonică în parohiile necercetate din țara Hațegului. Vizitația a început la Pui și va ține 10 zile.

Știri personale. Păr prepozit *Ioan M. Moldovan* a plecat la București spre a lua parte la ședințele sesiunii generale ale Academiei române.

Legea nouă despre rectificarea cadastrului. Atragem luarea aminte a inteligenții noastre asupra dispozițiilor noiei legi despre rectificarea cadastrului. Rectificarea privitoare la schimbările obvenite în ramii de cultură se face din oficiu. Clasificarea nouă a pământului se face însă numai la cererea congregației comitatense, a reprezentanțelor comunale, sau la cererea alor cel puțin 20 proprietari de pământ dintr'o comună. Acestea cereri trebuie să se facă în scris și să se înainteze ministrului de finanțe până la 1 Iuliu n. a. c. Petiția e scutită de timbru. Datorința inteligenții noastre este ca în deosebi în comunele unde se află proprietari mari de pământ favorizați în trecut prin clasificarea pământului, să ceară fără amânare o nouă clasificare a domeniilor conform dispozițiilor §-lui 3 din respectiva lege.

Orfelinat pentru orfanii de învățători. Domnul Iuliu Bardoși inspector r. de școale în pensiuie, a binevoit a trimite biroului central gr.-cat. al reuniunii învățătorilor din arhidieceză un „*Libel de depunere*” dela institutul de credit și economil „*Arieșana*” din Torda despre 20 cor., ca bază la înființarea unui orfelinat pentru orfanii de învățători. Totodată a trimis și nn *Proiect* de statute.

Necrolog. † *Niculae Ceușan*, căpitan c și reg. în penziune în Reghinul săsăsc după un morb greu și scurt și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Duminecă la 30 Maiu 1909, în anul al 59-lea al vieții, împărtășit cu sf. taine.

— † *Ioana Butnariu n. Vaidoș*, preoteasă gr.-cat. în Valea-Jidanului, a repauzat la 17 Maiu n. după lungi și grele suferințe în al 31-lea an al etății și al 15-lea al fericitei sale căsătorii, fiind împărtășită cu Sfintele taine ale muribunzilor.

Odihnească în pace!

Nr. 346—1909.

Concurs.

Intreprinzătorii, doritori de a executa lucrările necezare la edificarea școlii gr.-cat. din Ernot (Radnoth) prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 800 adevă optsute coroane la oficiul parohial de acolo cel mult până la 13 Iuniu st. n. 1909 la 8 oare a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în conziderare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul și planul aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan la 28 Aprilie 1909 sub Nrul 2927 se pot studia zilnic între oarele 10—12 a. m. și 2—4 p. m.

Ernot, la 1 Iuniu 1909.

Alexandru Papiu, paroh gr.-cat. **Alexandru Crăciunean**, curator.

Ștefan Cadar.

(24) 1—1

A V I Z I

Aduc la cunoștința M. On. Domni protopopi și preoți, că după o praxă de mai mulți ani făcută în străinătate în arta picturii bisericești, m'am stabilit în comuna mea natală Agârbiciu tr. Mediașului, unde încă am pictat ambele biserici.

Primesc în lucrare ori ce pictură în uleu ca: iconostase, ori ce icoane, toate mărimile pe pânză, lemn, ținc, etc. reparaturi și reînnoiri, cu prețurile cele mai moderate.

Poșed atestate de mulțumire despre lucrările mele.

Cerând sprijinul on. obstei române semnez cu toată stima

Niculae Baciu, pictor pentru biserici.

Agârbiciu (Szász-Egerbegy)

(23) 1—3

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrășă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra ofitei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri totdeauna pachetare originală de „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche et Cie, Basel (Helveția).

„Roche”

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie — Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 17—35

Partea literară.

Un scriitor maghiar despre țările românești în prima jumătate a veacului XVIII.

Politica de expansiune a Rusiei duse la un nou războiu cu Turcia în anul 1738. De data aceasta Rusia avea de aliat pe Austria. Turcul ca să slăbească această alianță și să țină opăcită o parte din oștirea austriacă să folosi de o veche apucătură a sa. În Ungaria încă nu se potoliseră de tot spiritele și era încă destul de proaspetă memoria luptelor lui Francisc Rakotzi II. contra Casei de Habsburg. Turcul trimise deci emigranții maghiari — așa să numiau exilații de pe timpul războaielor de sub Rakotzi, cari trăiau acum în Rodosto în Turcia, — și trimise către granițele țării ungurești, ca să cerce a desfășura din nou steagul războiului civil în Ungaria. În fruntea acestora era chiar fiul lui Rakotzi, Iosif, care însă muri repentin în Cernavoda. Cu toate acestea tovarășii lui au fost trimiși în diferite părți ale țărilor românești cu diferite instrucții diplomatice, având porunca de a stă gata să intre în Ardeal, deodată cu oștirile turcești. În țările române domniau pe vremea aceea fanarioții. În Muntenia era voevod Constantin Mavrocordat, iar în Moldova Grigorie Ghică. Din epistolele aci publicate ale lui Mikes Kelemen așa se vede, că emigranții n'au putut isprăvi nimica la voevozii români. Cu atât mai interesante sunt însă puținele date despre țările române și locuitorii lor, ce Mikes nu vrea să le lasă neamintite. Am crezut, că nu vor fi neinteresante notițele acestea ale lui Mikes și am dat în traducere epistolele lui referitoare la Muntenia și Moldova.

Mikes Kelemen a fost cel mai mare scriitor maghiar din jumătatea veacului al XVIII. Născut în Zagon (com. Treiscaune) la anul 1690, a ajuns în etate de 16 ani aprod în curtea principelui Transilvaniei de pe vremea aceea Francisc Rákotzi II. Tocmai când veni el la curtea lui Rakotzi era mai săvârșită lupta dintre maghiari și Casa de Habsburg. În fruntea nemulțumiților stă Rakotzi, care ajutat la început și de Franța, cerpura și ea războiu cu Austria, a izbutit a învinge în câteva lupte oștirile împărătești, încât magnații țării l-au ales de rege al Ungariei. În curând însă îl părăsi norocul. Franța nu-i mai trimise ajutoarele promisă,

iar oștirile împărătești, reîntoarse din războiul francez, începură al strâmtoră din toate părțile. Părăsit în urmă și de mulți ai lui, el trebui să-și lase țara, urmat numai de câțiva amici ai lui, cari se hotărâră a nu-l părăsi în nenorocire. Într'aceia să încheiară pace între maghiarii deacasă și împăratul rege Carol III.

Împăratul amnestiază pe toți răsculații, dacă să reîntorc și depun jurământul de fidelitate. Rakotzi și amicii lui însă n'au voit să se supună acestei condiții, ci au mers în Polonia apoi Franța, unde stătură 5 ani așteptând mereu complicarea orizontului politic. Văzând însă, că e prea incomod în Franța primi cu bucurie invitarea sultanului Ahmed III. și plecă în Turcia, unde fu interuat în Bujukder, Ieniköi și pe urmă în Rodosto. Aci muri la anul 1735, fără ca să mai pună cândva piciorul pe pământul țării sale.

Între amicii și admiratorii acestui principe a fost și Mikes Kelemen. Ca băiat mai a emigrat și el cu Rakotzi, a mers în Polonia, în Franța și apoi în Turcia. Nădejdea nu l-a părăsit niciodată, că se va reîntoarce iarăși la Zagon, despre care scrie totdeauna cu atâta iubire și înduioșare. Ca admirator sincer al principelui se hotărî să nu-l părăsască niciodată, dară după moartea acestuia, încercă la curtea din Viena, ca să fie amnestiat, de acolo i-s'a răspuns însă și lui și tovarășilor rămași: Ex Turcia nulla redemptio. A murit în 1762 în Rodosto în Turcia.

Opera cea mai de căpetenie a lui Mikes sunt Epistolele din Turcia.

În 207 epistole publică el toate peripeciile prin cari au trecut emigranții maghiari în Turcia. Scrie mai departe despre obiceiurile țării, despre locuitori, ținut și alte într'un stil ușor și o limbă frumoasă.

Toate epistolele sunt adresate către o mătușă a lui, — contesa P. E., un nume fictiv și ales de Mikes mai mult pentru a putea interpreta mai cu ușurință situația grea și starea sufletească desperată a emigranților.

București la 11 Iunie 1739.

Trebuie se mă țin de promisiune, pentru că prin promisiune devenim datori și datoria trebuie plătită, orice să fi fost aceea — și dacă e numai un sărut, trebuie plătit. Tocmai de sărutate vorbesc și eu, când de aici trebuie să merg încă 70 de oare! Da încă să mă mai prindă și niște ostași vagabonzi și să mă ducă în Ardeal? Ar fi un prost lucru acela. Aici am fost primiți cu mare cinste, în afară de oraș, și într'o mănăstire ne-a așteptat prânzul gata. Voevodul ne-a trimis secretariul înainte și și acela ne-a ospătat în numele voevodului. După prânz am mers cu mare ceremonie în trăsura voevodului în oraș. Și eu încep acolo, unde ar fi trebuit s'o sfârșesc, ca acela, care mai întâi s'a însurat și apoi și-a

cerut concediu. În a 5-a am plecat din Cernavoda într'o companie bună; era anume cumătrul Pápai János, care a venit aici să se vindece; dnul Zai și eu, căci de mine nu trebuie să-mi uit. Ieri a trimis voevodul trăsura după noi și iată-ne față în față — aproape o oară cu toții la el. E chior, dar mintea nu e așa, că minte are destulă, deși e de culoare grecească. Pentru că grecii sunt la minte de altă culoare, nu s'ar putea chiar zice, că sunt negri, dar de bună seamă, că sunt tare bruni, că tot acolo le stă mintea, cumi să înșele pe alții. Voevodul are afară de oraș casă și grădină, acolo am stat în fața lui. Și el e acolo în tabără — trebuie să păzească curechiul. Ziua e în casă, noaptea doarme în tabără, căci și voevodul trebuie să fie în tabără, chiar dacă aceasta ar fi în grădina lui de curechiu, de câteori e și vizirul în tabără și trebuie să steie acolo, până ce stă și acesta. Nouă ne-a dat voevodul și o trăsură, cai de postă și cară, de aceea cu ajutorul lui Dumnezeu mâne vom pleca de aici mai departe. Ne-a dat și câțiva ostași români pe lângă noi, ca să ne însoțească, căci de apărut văd eu, că nu poate fi vorbă. Dar cel puțin vor da de veste voevodului, dacă vom fi prinși. Aici nu e nimic nou, poate aceea că chiar ieri a fost aici un sol muscălesc. Merge la vizirul. Îți poți închipui cum va fi vorbă de pace. Cred, că și aici o vor călca în picioare. Iubită mătușe! Să fi cu mai multă grijă de sănătate! Mai bine să-i dai mai multă hrană trupului, decât să te bolnăvești. Eu aici beau vin de Pitești — ceeace e o mare pedeapsă pentru mine.

(Va urmă).

Bibliografie.

A apărut:

Biblioteca Românească Enciclopedică Socec Nr. 35: Tolstoi, Ivan Prostul, traducere din rusește de G. Carp.

O mare parte din operele lui Tolstoi cunoscute foarte puțin la noi, o formează aproape în întregime „povestirile” sale — acele mici capo-d'opere, de o uriașă putere de concepție, ca „Cei doi hagi”, „Cu ce trăiesc oamenii” și „Ivan Prostul” și altele — una din cele mai de seamă din operele mai puțin extinse, datorite geniului tolstoian.

Redat în românește de-adreptul din original, de iscusitul tinăr traducător G-

Carp, într-o formă nespuse de atrăgătoare și într-o limbă din cele mai curate și armonioase, „Ivan Prostul“ constituie în felul său, o adevărată operă de traducere, dată fiind mai ales greutatea cu care se traduce din rusește, într-o limbă atât de puțin încăpătoare, ca a noastră.

Nr. 37: Andrei Karkavița. Dreptatea Mării, traducere de V. Costopol.

Intr-o bună traducere românească datorită cunosătorului de literatură greacă modernă — d. V. Costopol, „Biblioteca românească“ dă câteva din nugele celui mai puternic talent al Greciei de astăzi Andrei Karkavitzas. Iubitor pasionat al vieții de bord, cu bucuriile și neajunsurile ei; cu oamenii și lucrurile ei deosebite mult de acelea pe cari le cunoaștem noi, — Andrei Karkavița a știut să prindă în bronzul neperitor al artei, bucăți din această viață simplă și senină.

De altfel „Dreptatea mării,“ e menită să câștige în ochii cetitorilor, cu atât mai mult, cu cât este singura încercare la noi, de a se populariza în traducere o parte dintr-o literatură atât de puțin cunoscută nouă, — ca cea greacă modernă.

PSALTIREA Profetului și Împăratului DAVID.

Prețul: crudo 2.20, leg. în pânză 3.— leg. în piele 4.— Se află de vânzare la Librăria Seminarului teologic din Blaj.

Vatra familiară de F. X. Wetzel tradusă de Societatea „Inocențiu M. Clain“ a teologilor din Blaj. E o scriere foarte ins-

tructivă și interesantă. — Costă 40 fil + 5 fil. porto. Să află de vânzare la Librăria sem. teol. din Blaj.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suctu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5.30

vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5.30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime,*

Dumnezeu Creatorul, Întruparea

Domnului și Grația. 7.30 cor.

vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7.30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1.50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericești pentru biblioteci. —

Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

DIN ZILELE LUI NERO, roman, după Alexandru Dumas—Tatăl.

Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal. Se află de vânzare în Librăria Seminarială din Blaj.

La **LIBRĂRIA SEMIN.** să află de vânzare toate modelele de cereri pentru întregirea salariului și a cuincuenalelor din partea statului, pe cum și tipăriturile de lipsă pentru tot felul de documente cari trebuie alăturate la aceste cereri. Toate acestea costă 1 cor. + 20 fil. porto.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor respnz.: Augustin Gruția.

Nr. 3456-1909.

EDICT DE CONCURS.

Pentru postul de forestier arhidiecezan al pădurilor domeniului mitropolitan și al pădurilor de pe teritoriul domeniilor fundațiilor Arhidiecezei greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș publicăm prin aceasta concurs cu termenul de 30 Iunie n. 1909 pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții au să dovedească, că au absolvat vre-o academie silvică și că au obținut diplomă de forestier validă pe teritoriul Ungariei.

2. Pe lângă documentele relative la calificățiunea prescrisă de legile și ordinațiunile vigente, concurenții au să alătore la petiția lor și documentele despre praxa și serviciul lor de până acum și extras matricular de botez.

3. Cercul de activitate al forestierului arhidiecezan este determinat în „Statutele Administrației centrale capitulare“ din Blaj și în ordinațiunile relative conzistoriale.

4. Forestierul primește salariu anual de 2000 cor. cuincuenal de câte 200 cor., relut de cuartir de 400 cor., paușal de călătorie de 700 cor., 8 orgii cubice lemne de foc și drept la fondul de penziune înființat.

5. Concurenții au să-și înainteze petițiile până la termenul amintit la „Conzistorul arhiepiscopesc gr.-cat.“ în Blaj.

Din ședința Conzistorului arhiepiscopesc gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș ținută în Blaj, la 11 Maiu 1909.

Victor Mihályi m. p.
Metropolitul de Alba-Iulia.

(21) 2-2

Important pentru toți proprietarii de pământ!

Cartea apărută în curând:

„Sfaturi și îndrumări în afaceri de dare.“

CUPRINSUL:

1. Din istoria dărei. 2. Legile de dare până la 1909. 3. Legea nouă despre darea pământului în general. 4. Darea pământului la începutul erei constituționale. 5. Cum s'a întâmplat prima clasificare a pământului? 6. Cât e darea pământului la proprietățile mari, și câtă e la cele mici? 7. Legea despre darea de pământ. 8. Explicarea legii. 9. Cine poate cere clasificarea din nou a pământului? 10. Cum se face clasificarea? 11. Cum să-și caute țăranul dreptul? 12. Clasificarea din nou nu costă pe oameni nici un ban.	13. Cum se reduce darea? 14. Asămănare între legea veche și cea nouă. 15. Cât pământ este în țară? 16. Domnii mari cum scapă de dările comunale? 17. Sistemul nostru de dare pe cei mici și apasă, pe cei mari și îngrășă. 18. Legile despre manipularea dărilor. 19. Cum să poate cere înapoi darea plătită pe nedrept? 20. Unde să apelăm? 21. Când trebuie să plătim dările și când putem căpăta amânare? 22. Când să iartă darea? 23. Cum să cere iertarea dării? 24. Câtă dare să iartă? 25. Ce să facem, dacă vine executorul? 26. Cum să face licitația legală? etc.

Din acest cuprins ori cine se poate convinge, că aceasta carte e de mare importanță pentru toți. Rugăm pe preoți, pe învățători și pe toți binevoitorii poporului, să răspândească aceasta carte atât de prețioasă pentru țăranul nostru. — Un exemplar costă 1 coroană. Dacă deodată se comandă 10 exemplare, atunci un exemplar costă 80 fileri. Plus pentru postă 5 fileri □ □ □ pentru fiecare bucată. Bani să se trimită înainte, că prin rambursă costă mai mult poșta, la adresa: □ □ □

Administrațiunea foii „POPORUL ROMAN“

Budapesta, VII, István-ut 11.

Traian A. Todorescu,
 producător de vinuri în Világos (Șiria)
 oferă vinuri foarte bune, și curate
 după dealurile cele mai renumite,
 de la 50 ltr. în sus (în engros) cu pre-
 țuri moderate depozitari: Musca-ma-
 derat, Gașa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la
 dorință prospecte gratuite.

(49) 29-52

„Recomandăm proprietarilor de vii
 cu toată căldura tovarășia românească
 „Mugurul“ însoțire economică-comercială
 în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde
 altoie de viță de vie de toate speciile pe
 cum și viță americană cu și fără rădăcină
 și la dorință însoțirea dă instrucție gratis
 ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 32-52

„Sădirea și cultivarea viei“

de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procura de la Librăria seminarială
 din Blaj—Balázsfalva.

Circulația trenurilor

prin stația Küküllőszög—Blaj — valabilă de la 1 Maiu 1909.

De la Brașov, tren personal	12:48	de către Teuș	2:08
„ accelerat	7:22	„ „	8:53
„ mixt	6:57	„ „	9:04
„ accelerat	2:51	„ „	12:22
„ personal	1:48	„ „	12:39
„ accelerat	10:01	„ „	5:40
„ personal	9:29	„ „	4:03
Dela Parajd: „ mixt	8:44	către Parajd	3:02
„ personal	12:43	„ „	9:34
„ mixt	6:54	„ „	2:55

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până
 ce nu vei cere de la mine Pretcurenti
 Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor.
 Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

(50) 25-25

La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896
 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorie de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
 clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(46) 30-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
 nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
 telor stricate, mai departe spre facerea de
 clopote întregi armonioasă, pe lângă ga-
 ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
 justări de fer bătut, construite spre ale in-
 toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
 ce clopotele sunt bătute de o latură prin
 aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu
 deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe
 ori premiate, cari sunt provăzute
 în partea superioară — ca violina —
 cu găuri după figura S și pentru
 aceea au un ton mai intensiv, mai
 limpede, mai plăcut și cu vibrarea
 mai voluminoasă, decât cele de sis-
 tem vechiu, așa, că un clopot pa-
 tent de 327 kg. este egal în tonul
 unui clopot de 461 hg. făcut
 după sistemul vechiu. Mai departe
 se recomandă spre facerea scaune-
 lor de fer bătut, de sine stătătoare,
 — spre preadjustarea clo-
 potelor vechi cu adjustare de fer
 bătut — ca și spre turnarea de
 toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 30-52

→ întemeiată la anul 1868 ←

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune.
 edifici de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, untrături și alte produse
 economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
 morții și cu termen fix, asigurări de copii, de
 zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
 capitalului.

Valori asigurate contra in- capitale asigurate asupra
 cendiuului: vieții:

95.816.412 coroane.

9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru
 capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu
 I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița,
 Cluj și Oradea mare, pe drum și de la subagenții din
 toate comunele mai mari.